D·N
5/3 1952

Den ryska grottekvarnen

De ryska arbetarna brukar indelas i fria arbetare och slavarbetare. Men de arbetare som kallas fria är enligt demokratisk tradition och rättsuppfattning snarast att betrakta som tvångsarbetare. De är visserligen inte i koncentrationsläger, och de är i regel inte heller kasernerade. de får bilda familj och bo med sin familj — men då de ständom beteckna som arbetets soldater är det ej något tomt ord, ty deras liv är reglerat genom en disciplin av militär skärpa. Under åren efter kriget har tvångsordningen alltmera närmat sig fulländningen. En rad genom citat ur lagar och domstolsutslag dokumenterade framställningar, publicerade av fackföreningsinternationalen och den amerikanska arbetarfederationen, här vittne om den precision förtrycket har uppnått.

Att de ryska arbetarna inte får strejka är väl känt. Man brukar förvara strejkförbudet med hänvisning till att staten äger företagen — som om förbud vore nödvändigt om det inte skulle falla någon in att strejka — som om statsstriften vore en garanti för beläthet hos de anställda. Att strejkförbudet är en högst viktig realitet behöver inte betvivlas. Arbetarnas inkomster är små, inte bara i relation till löserna i de fria länderna, utan också i förhållande till cheferna och företagsledarnas; ofta förhåller sig en arbetarlön till en chefslön som 1—50, och då den direkta beskattningen, i och för sig obetydlig, inte är progressiv innebär detta en enorm skillnad i levnadsstandard. I allt högre grad har man genomfört ackordbetalning samtidigt som arbetstiden höjts; härigenom och genom de tävlingar som anordnas mellan företag och enskilda arbetare har hetsen drivits upp på ett sätt som torde sakna motstycke på andra håll. Att produktionsresultaten ändå inte blir mera betydande förklaras av att på många områden vise efterblivenhet i tekniken ännu föreligger samt av arbetarnas låga levnadsstandard.

Rörelsefriheten för den enskilde arbetaren är begränsad till ett minimum. Varje arbetare är försedd med en arbetsbok, som han måste förete vid anställning och som innehåller uppgifter om vilka platser han haft, hur han skött sig och om han straffats för fel i tjänsten — det är systemet med svarta listor, upphöjt till statligt prin-

cip. En arbetare som lämnar sin tjänst utan ledningens tillstånd kan dömas till fängelse eller i svåra fall till slavarbete. Enligt under kriget antagna bestämmelser uttalas omkring en miljon ungdomar (14—17 år) om året till mera kvalificerad industriell utbildning och anvisas sedermera de arbetsplatser som de styrande bestämmer. Detta är emellertid blott en detalj i en apparat genom vilken stora kategorier av arbetare sändes till angivna företag med eller mot sin önskan eller i samma ordning förflyttas från ett företag till ett annat. Praktiskt taget medför dessa föreskrifter att myndigheterna fastställer vart en arbetare skall sändas, vilket yrke han skall arbeta i; valfrihet förekommer blott i den mån de styrande inte är intresserade av att dirigera arbetskraften.

Härtill kommer de utomordentligt ingående och stränga reglerna om disciplinen inom själva företagen. Slarv i arbetet eller för sen ankomst på några minuter medför böter eller, vid upprepning, fängelse. Inom ett stort antal viktiga områden — kommunikationsföretag av alla slag, industrier av betydelse för försvaret — kan företagsledaren döma intill tjugu dagars fängelse, och saken går i dessa fall alltså inte till någon domstol. Dylika av cheferna ådömda disciplinstraff kan inte överklagas, och företagsledaren till alltså — alldeles följdriktigt — samma godtyckliga makt över sina underlydande som officerarna har över soldaterna, enligt de ryska militärlagarna.

Genom fackföreningarna kan ingenting uträttas för att minska trycket — dessa föreningar har sedan länge förvandlats till organ för diktaturen, till ett slags polis inom arbetarnas egna led. Att genom avancemang komma ut ur arbetarklassen har blivit allt svårare, då den styrande klassen huvudsakligen förnyas genom självrekrytering och möjligheterna att nå högre utbildning har blivit små utan social ställning eller politisk protektion. Själva tanken på jämlikhet betecknades av Stalin i ett berömt uttalande år 1934 såsom "reaktionärt, småborgerligt nonsens".

Den revolution som skulle frigöra arbetarna och undanröja konkurrensen mellan privatföretag har alltså lett till total ofrihet, kombinerad med en av staten reglerad fattigdomsnivå. Marxismen har förvandlats till ett grottekvarn som Viktor Rydberg sig som en förkunnare för kapitalism och industrialism har gjorts till verklighet i den sociala revolutionens namn.

"Den kloka Times"

"Vi är just icke bortskämda med några vederhäftiga utländska omdömen om vår utrikespolitik, men Times har verkligen givit ett glädjande prov härpå." Det är Svenska Dagbladet som ger detta höga betyg åt den engelska tidningens ledare på måndagen om Sovjetunionen och de skandinaviska ländernas utrikespolitik, närmast i anslutning till statsminister Kekkonens tal. Det lät annorlunda för ett par månader sedan, då frågan om FN och Tyskland enhet var aktuell och Morgon-Tidningen i sin argumentation för hr Indens förslag om fyrmaktsöverläggningar kunde stödja sig på ett citat just ur Times. Den gången hade Svenska Dagbladet inte mycket till övers för sin engelska kollega, vilken med ett raskt grepp satten i samma klass som den neutralistiska franska Le Monde: "hos bägge dessa tidningar spökar ännu den befattistiska andan från München 1938", hette det i en ledare den 22 december.

I själva verket kommer Times även denna gång med åtskilliga uttalanden som varken verkar särskilt "kloka" eller "kunniga". Uppgiften om gyska uppmaningar till Norge att utträda ur Atlantpakten är inte riktig, och påståndet att ryske ambassadören i Stockholm skulle ha övat påtryckningar för att förmå Sverige att återuppta diskussionen om en skandinavisk allians är av allt att döma helt gripet ur luften. När Times sedan skall närmare utveckla de nordiska ländernas militära läge finner den att Norge och Danmark för närvarande från rysk synpunkt måste framstå som "allvarligt försvagade genom frånvaron av stabsöverläggningar med Sverige".

Det verkar som om enligt Times åsikt Danmark och Norge på grund av sin anslutning till Atlantpakten skulle vara svagare än om de hade inträtt i en neutral nordisk allians. Ett par rader längre fram heter det emellertid att Sverige inte längre är redo att förse Danmark och Norge med de vapen dessa länder skulle gå miste om genom att lämna Atlantpakten. Man skulle vilja tillägga att Sverige helt enkelt inte är och aldrig varit i stånd därtill. Times hela resonemang om alternativen Atlantpakt—nordisk allians är i själva verket tämligen förvirrat, även om tidningens slutsats — att Sovjetunionen i grund och botten inte vill veta av något nordiskt block — utan tvivel är riktig. Under sådana förhållanden framstår de direkt eller indirekt Moskvainspirerade inläggen till förmån för en nordisk allians närmast som en manöver i syfte att röra till debatten och fördröja upprustningen. Dessa framstår är ändda att misslyckas, trots Moskvaradions påstående att svenska riksdagens folkledesbätt vittnade om "det djupa intryck som statsminister Kekkonens deklaration tydligen gjort i Sverige".

Det kan tilläggas att också Manchester Guardian har tagit upp frågan om Sovjet och Norden i en ledare på tisdagen, där det bland annat heter att "den nuvarande stämningen (i Norden) i själva verket är mycket olik den som rådde för tre år sedan, då det förekom akuta farhågor i fråga om Sovjets avsikter". I dag är det däremot en allmän uppfattning att rysarna tvingats över på defensiven. När Sovjet nu talar om nordisk neutralitet och i samband därmed låter antyda vissa eftergifter från rysk sida är detta tal i första hand avsett att använda av Atlantpaktens motståndare i deras propaganda. Manchester Guardian drar en parallell med de förtäckta antydningarna om ryska eftergifter mot att västmakterna i gengäld uppger sina planer på Västtyskland återupprustning. Det kan tilläggas att antydningarna om eftergifter i Norden har varit ännu mer beslöjade och om möjligt är ännu mera illusoriska.

Löneavdrag för aktieteckning

I den socialdemokratiska lokaltidningen får kommunalarbetarna i Västerås finna sig i enligt drätselkammarens beslut. Fackföreningen har ansett detta vara det enklaste sättet att kassera in pengarna, och den kommunala instansen har inte haft något att invända mot att här lämna en handräckning. Två medlemmar av tidningens ekonomiska avdelning sitter för övrigt i drätselkammaren och har där deltagit i beslutet. Man får säga att metoden är ovanligt ogenerad. Har inte de fackliga och kommunala förtroendemännen någon respekt för de individens eget avgörande i detta fall, bör myndigheterna, hos vilka beslutet överklagats, se till att vederbörande får den bakläxa de förtjänar.

Sollentunas förvaltning bör understås vist granskning, anser riksdagsman Ragnar Lundqvist och övriga högermän i kommunalnämnden, vilka väckt motion i ärendet. Man anser att en övervyn bör göras av köpingens hela förvaltning för att nå största effektivitet och göra förvaltningen så billig som möjligt.

PRESSGRANNAR

När omläsningar i en internationell konjunktur vilkar betydande svårigheter för stora medborgargrupper och för samhället som helhet ansen det nog rätt allmänt som självklart att de som gjort feta vinster på en sådan situation får dela med sig, i den mån detta lämpligt praktiskt genomföras utan allt för mycket krångel. Det är Morgon-Tidningens (fp) sammanfattande motivering för konjunkturskatten. Regeringsorganet finner det ett märkligt skryt, att ledningen för folkpartiet visserligen går med på den, men inte politiker att denna görs sådan att den drabbar de vinster som verkligen finns, det vill säga 1951 års:

Man vill i stället att skatten skall avse 1952, om vilket är man icke vet huruvida det blir någon konjunkturvinst att beskatta ... Dagens Nyheter har stannat för att detta nog inte kommer att gå i fråga. Han hänvisar till den ökade arbetslösheten, även om det uppgivligen skett i det vällovliga syftet att spränga konjunkturen, är det nog bäst att hålla god min och spela till slut. Det inser klokt nog Dagens Nyheter.

Det hade varit hr Skölds solklara plikt att följa konjunkturutvecklingen på detta område förlidet år, så att han omedelbart kunnat gripa in vid lämpligt tillfälle, betonar Svenska Morgon-bladet (fp). Redan på ett tidigt stadium finns han hr Skölds uppmärksammat på de företeelser som här började skönjas:

Det förefaller oss ovimligt, att ett skatteförslag skall gus retroaktiv verkan, därför att en regering försummar en klar plikt. Förutsmelsen bör gå ut över regeringen på det sättet, att dess brist på aktivitet brännmärkes, men den bör icke drabba skattebetalarna och därigenom på ytterligare ett område av vår skattelagstiftning sätta rena godtycket i högsätet.

När konjunkturskattediskussionen inleddes i hästas var det redan från början ganska lätt att gissa att skatten skulle göras tillbakaverkande — detta enligt Arbetarbladet (s), som framhåller att om skatten inte drabbat fjolårets stora tillfälliga övervinster, är det svårt att se motiven för dess tillkomst:

Som utvecklingen nu ter sig med prisökningar på massan och samtidigt fortsättning för trävaruprisernu, finns små utsikter till uppromning av fjolårets våldsamma exportvinster och därmed följande smedvridning av den inhemska prisnivån. Det var också med hänvisning till den i fjol inträffade sensationella vinstkonjunkturen på vissa områden som folkpartiledaren Ohlin startade sin betogs kampanj i riksdagen. Han betonade att den smedvridning som uppstått blivit ett hot mot den inhemska ekonomin, prisnivån drives upp av exportkonjunkturens inflatoriska tryck, det blir vida svårare att förmå löntagarna till återhållsamhet om inga åtgärder vidtas mot den extrema vinstkonjunkturen inom vissa avsmitt av ekonomin. Att hela denna argumentering skulle syfta på 1952 års ovissa vinster och inte på 1951 var inte många på det klara med då.

Samma tankegångar hade tidigare framförts av LO:s representanskap. Regeringen var inte sen att anamma resonet. Härför talade också en rad skäl med stor styrka ... Bland industrifolk har man också hört att det inte i princip kan vara något att invända mot en dylik beskattning, och alla minst hemmahörande kan resa några invändningar. De har liksom konsumenterna fått känna på de nackdelar som följt med fjolårets febriga konjunktur. Det ligger i sakens natur att en dylik skatt ofta riskerar att bli retroaktiv emär den beror av händelser som inte gärna kan förutses.

Nu fruktar Östergötlands Dagblad (b) att skattelagstiftningen kommer att förlama företagsamheten:

Skogs- och massvedpriserna i slutet av 1951, drev fram en mycket stor avverkning och det blev stora affärer utåt till oskattbart gagn för vår handelsbalans. Om det nu med skäl kan misstänkas att sådan produktion och sådana affärer utom av en ordinarie och erkänt mycket hård beskattning även drabbas av nya och efteråt utfunderade skatter, så uppreses inte detta lättsinne. Man hålley sig inom tryggare gränser ... Läget borde mana till försiktighet när det gäller nya ingrepp som kan få olyckliga följder för hela folkhushållet.

Utredaren Vougt förutsätter att "Sveriges hållning inför eventuellt uppkommande krigsfall måste komma att bli ytterst restriktiv", och någon särskild trupp behöver inte nu sättas upp. Handelstidningen (fp) konstaterar att hr Vougt därmed fullföljer de invändningar mot Achesonplanen som utrikesledningen i efterhand hittat på:

Reservationen går ut på att Sverige inte kan deltaga i sanktioner i sådana fall, då detta kan befaras leda till vårt indragande i ett världskrig. Med den formuleringen kommer man långt. Risken att ett lokalt krig skall utvidgas till ett allmänt krig finns nära nog alltid, den sammanhänger ju med den nuvarande världspolitiska situationen. Och vad mer är, det är för att möta denna risk som den kollektiva säkerhetspolitiken har kommit till.

Hr Vougt gjorde också ur egen fulahur ett tillägg, som förrådare den svenska FN-politikens ohållbara motsägelse. Han säger att Sverige "av huvud inte kan tänkas deltaga i några sanktioner, när stark enighet föreligger mellan stormakterna". Nu ligger det i sakens natur att en stormakterna åvo enliga kommer Achesonplanen aldrig i tillämpning; om intet veto meddelages i säkerhetsrådet kan detta handla självt och generalförsamlingen behöver alls inte ingripa. Svenska regeringen har alltså visat för en säkerhetsplan, som den aldrig är beredd att tillämpa.

Så uppträder ingen regering som har klara papper, slutar tidningen. Utrikesledningens sofistik har blivit ett medel att dölja något som den tvekar att stå för.

Alkoholistvård och rättssäkerhet

Straffiagberedningens uttalande att bestämmelserna inom alkoholistvården är otillfredsställande från rattssäkerhetssynpunkt — Dagens Nyheter instämde nyss i detta omdöme — har upphållat hyrkchefen A. Aman till ett genmäle.

Hr redaktör!

I en av ledarna i dagens nummer av eder ärade tidning Rättssäkerhetens krav läser man: "Även inom alkoholistvården inträffar då och då upprörande fall av godtycke!" Om det förhåller sig så att det då och då kommer till Dagens Nyheters kännedom upprörande fall av godtycke inom alkoholistvården, så måste jag, i min dubbla egenskap av gammal trogen läsare av tidningen och chef för nykterhetsvårdsbyrån i socialstyrelsen, mycket beklaga att Dagens Nyheter inte hetgar denna sin kännedom till full offentlighet genom att omtala dessa fall på sina nyhetssidor. Om så skedde skulle socialstyrelsen ägnabliktigen ta itu med fallen och åstadkomma rättelse. Det har vi nämligen möjlighet till. Genom eder förtegenhet — lite evanlig bland tidningsmän när det gäller upprörande fall av övergrepp — tjänar tidningen intet intresse som är värt att tjäna, i vart fall inte nykterhetsvården. Ty den gagnas sannerligen inte av att man slåtar över med barbarism i fråga om övergrepp. Nykterhetsvården i alla dess grenar har nämligen så överfullt med arbetsuppgifter — vilket, förmodar jag, icke minst eder värderade medarbetare Helean skulle kunna bekräfta på grundval av sin rika brevväxlil från betrycka hustrur och mödrar till alkoholister — att det vore en grov och klandervärd missbushållning med dess alldeles för knappa resurser om den ägnade sig åt fall där dess ingripande framstode såsom upprörande övergrepp.

Nej, hr ledarskribent, det är inte där skon klämmer i fråga om nykterhetsvården. De upprörande fallen där utgörs inte av sådana som är offer för överdrivet nit eller rent av fanatism, utan de är mistror, barn och mödrar som under årstal, ibland under tiotals år, får lära känna vad det innebär att ha en man, en far, en son som är alkoholist och icke får den hjälp av nykterhetsvården som de har rätt att få.

Vad som i så hög grad komplicerar behandlingen av alkoholistfallen är den mängden gång nästan kuslige inaktitudlösheten hos de farliga eller på annat sätt svårubrädliga alkoholisterna och den därmed sammanhängande oförståelsen och oviljan mot varje slag av ingripande. Att denna oförståelse och ovilja just genom bristen på insikt är genomdränkt av god tro går den endast så mycket svårare att övervinna och förutsätter väl emellanåt att vederbörande vandrar till någon tidningsredaktion med sin version av saken.

Med anledning av ledarskribentens elaka intryck av motströmmar bland förvaltningsmännen mot garantikraven vid de s. k. administrativa frihetsberövandena, bland vilka alkoholistvårdsfallen utgör en icke ringa del, kan det nämnda vara av intresse för eder att erfara att socialstyrelsen i utlåtande den 1 mars i år utan några som helst reservationer tillstyrkte ett par motioner vid årets riksdag om anhållen hos Kungl. Maj:t om allmän översyn av i vårt land förefintliga regler om frihetsberövanden.

A. Aman

Straffiagberedningen vände sig mot att alkoholistvårdsutredningen, både föreslagit att inom socialstyrelsen skulle finnas ett hollegium för prövning av ifrågavarande fall, en nämnd som icke genom sin sammansättning skapade garantier för en fullgod, objektiv utredning.

Dramstens fastighetsägarförening skall uppbära i sin nuvarande föreningsform. Anledningen är de nya bestämmelserna för ekonomiska föreningar, vilka anses bli alltför ekonomiskt betungande. I stället kommer en ideell förening att bildas för fastighetsägarna. Mötet omvalde egendomsmäklare C. Clantz till ordförande och hr H. Liljehlad till kassör.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM-1
Telefon: 22 40 00
för riksamtal: 22 40 20
Telegramadress: Dagnyheter
Postgiro: 1616 (för annonser)
nummer: 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten
(Träffas skriftligt kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör:
Leif Ahlberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Jredmon
Dagens Nyheters Aktiebolag
Verkst. direktör: Helge Reinhorn
PRENUMERATIONSPRISER
A - Stockholmsupplagan
Stor-Stockholms Övriga tidningsområde landet
Månad ..... kr. 5.75 kr. 5.50
Kvartal ..... „ 16.75 „ 16.—
Halvår ..... „ 33.— „ 31.50
Helår ..... „ 66.— „ 63.—
ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1952 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm, 1952.

Riksdagssammanträden

Onsdagen den 5 Mars 1952

Första Kammaren kl. 10 fm Obs
Andra Kammaren kl. 10 fm Obs
Första Kamm. Bevedn.-utsk. kl. 9.30 fm

Anlita fackmannen!
Harald Abrahamsson
Målerifirma. Tel. 446018
Allt i måleri utföres väl!

rostskydda
med PLAST-O-CROM
flytande kromskydd lätt att anbringa — penslas på direkt — skadas ej vid förvaltning av bilen — skadar ej lackeringen — spricker ej, flagnar ej av — ändrar ej färg — avlägsnas lätt med bensin

PLAST-O-CROM är ett nytt sensationellt rostskyddsmedel för bilar. En plastlösning som lämnar en genomskinlig, glasklar hinna med oöverträffade skyddande egenskaper på blanka delar. PLAST-O-CROM skyddar effektivt mot allt som kan förorsaka rost — regn och alla slags fuktighet, saltvattnet luft, sjövatten, lut etc. Genom sin höga elasticitet skyddar PLAST-O-CROM dessutom kofångare, navkapslar o. dyl. mot slitage, förorsakat av sten och grus.

PLAST-O-CROM
— en produkt i Tikamin bilserie

IMPERIAL KARDEX

det ultramoderna kortsystemet

Alla de välkända och överlägsna egenskaper, som karaktärisera Kardex, med dess synliga och skyddade rubriker, överskådliga signalsystem och variationsmöjligheter, kompletteras i IMPERIAL KARDEX med en rad förnämliga förbättringar.

Låt oss få visa Eder Imperial Kardex.

IMPERIAL KARDEX har:

1. **Modern plasttront**
Vår tids material — plast — har kommit till användning i den elegant utformade fronten. Härigenom har Imperial Kardex fått en modern, strömlinjeformad och förnämlig exteriör.
2. **Elegant grå färg**
Även färgen är modern. En vacker grå färg, som lyser upp och skänker trivsel åt arbetsplatsen.
3. **Lättlöpande slider**
Inte endast exteriören har undergått en genomgripande förändring. Även sliderna ha fått en ny konstruktion med s.k. bislider, så att de löpa lättare och vid behov med ett enkelt handgrepp kunna tagas ur skåpet.
4. **Bekväm skiftanordning för kortfickorna**
Genom ett enkelt grepp kunna fickorna frigöras och flyttas om efter önskan.
5. **Större kapacitet**
Imperial Kardex har fått en större kortkapacitet utan att skåpets ytterdimensioner ha förändrats

ALLT FÖR DET MODERNA KONTORET — MASKINER — MÖBLER — SYSTEM — FINNES HOS REMINGTON

Remington Rand AB
SYSTEMAVDELNINGEN

GÖTEBORG V. Hamng. 15 Växel 17 01 80
STOCKHOLM Kungsgatan 2 Växel 23 03 50
MALMÖ Stortorget 21 Växel 718 65

Norrköping • Örebro • Jönköping • Karlstad • Sundsvall

REMINGTON RAND AB, SYSTEMAVD. KUNGSGATAN 2, STOCKHOLM
Undertecknad önskar närmare upplysningar om Imperial Kardex.
Namn: .....
Fa: .....
Adress: .....
Postadress: ..... D.N. 5/3

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.